

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ VE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Yrd. Doç. Dr. Damla BULUT, Niğde Üniversitesi

1. Giriş

Türkiye’de “amaçlı ve düzenli” müzik öğretmeni yetiştirme görevini üstlenen ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumların temeli olan ilk kurum Musiki Muallim Mektebi’dir. Bu okulun kuruluşundan günümüze kadar olan değişme ve gelişmelere rağmen, “müzik öğretmenliği eğitiminin kalitesi” üzerinde devam eden tartışmalar yaşanmaktadır. Bu tartışmalar, müzik öğretmenliği eğitiminde kalite arayışlarının devam ettiğini ve henüz kalıcı bir çözümün sağlanamadığını göstermektedir.

Müzik öğretmenliği eğitimi alanında son yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar söz konusu ana-bilim dallarının ders programlarından, öğretim ortamlarına kadar pek çok sorun yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Şentürk’e göre (2000), Musiki Muallimden günümüze değin müzik öğretmeni yetiştirmede; müzik öğretmenliğine öğrenci kaynaklarında (aday öğrenci), müzik öğretmenliğine giriş sınavlarında, müzik öğretmenliği programlarında, müzik öğretmenliği yetiştirme süresinde, müzik öğretmenini yetiştirecek öğretim elemanlarında, çok köklü ve çok yönlü nitelik arayışlarına gidilmiş, zaman zaman iyi örneklerin yanında zaman zaman da sonucu olumsuz olan, amacına ulaşmayan uygulamalar da ortaya çıkmıştır.

Sağır’e (2002) göre, müzik eğitimi alanında ciddi bir “vizyon” sıkıntısı vardır. Her eğitim kurumu gibi, müzik eğitimi kurumları da bir misyon belirlemeli herkes bu misyonu bilmeli ve geliştirmelidir. Müzik eğitimi kurumlarının kendi içlerinde takım ruhunu oluşturmaya ve bunu yaygınlaştırmaya acilen ihtiyaçları vardır. Çünkü kaliteli müzik eğitimi kurumları geliştirmede, kurumdaki herkesin karar vermeye katılımı, çalışma ortamında birbirini desteklemeye ihtiyacı vardır.

Töreyn’e (2004) göre, bir yandan bilim, teknik ve ekonomideki hızlı gelişmeler, diğer yandan sosyal ve kültürel etkileşimler, günümüzde müzik eğitime ilişkin tüm boyutların yeniden ele alınmasını ve gerekli düzeltmelerle, uygun modellerin oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Yine Sağır (2002) “Müzik eğitimindeki bütün değerlerin sorgulanması ve yeni bir modelin oluşmasına imkan tanınması gereklidir. Bu da toplam kalite yönetimi (TKY) kültürünü benimseyen,

vizyonu ve misyonu belirleyen takım çalışmasına geniş yer veren müzik eğitimi örgütleri ile gerçekleştiren” diyerek konunun müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki önemine dikkat çekmektedir.

Nacakçı’ya göre (2004) ise, ülkemizdeki mevcut müzik eğitimi anabilim dallarında (MEABD) tam anlamıyla ortak bir vizyon ve misyon birliğinin sağlanması, kaliteli eğitim için fiziki tesis ve alt yapının oluşturulması, teknolojik araç gereçlerden yeterince yararlanılması, lisans üstü eğitimin yaygınlaşması, bölümler arası sınav-değerlendirme ve başarı kriterlerinin belirlenmesi, müzik eğitimi kurumlarının bulunduğu çevre üzerindeki sosyal etkilerinin artırılması, toplumun beklentilerini karşılayabilmesi ve en önemli görevi olan kaliteli müzik öğretmeni yetiştirilebilmesi için, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların bir an önce tüm bu hedefleri daha kolay gerçekleştirebilecekleri eğitimde TKY uygulamalarını benimsemeleri gerekmektedir.

Türkiye’de MEABD’nın, müzik öğretmeni yetiştirmede ortak amaçlarının belirlenmemiş olması, müzik öğretmeni yetiştirme programının MEABD’nda aynı amaç ve hedefler doğrultusunda uygulanamaması, eğitim-öğretimdeki uygulamalarından kaynaklanan nitelik farklılıklarının bulunması, müzik öğretmeni adaylarının MEABD’nda almış oldukları mesleki müzik eğitimi ile müzik öğretmenliği mesleği beklentilerinin örtüşmemesi, MEABD’nın diğer önemli sorunlarını oluşturmaktadır.

Bütün bunlar ile birlikte günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da Avrupa Birliği uyum süreci kapsamında, Avrupa ülkeleri ile paralel çalışmalar sürdürebilmek için eğitim öğretimde farklı uygulamalara yer verilmektedir. Bu uygulamaların başında, standart ve akreditasyona yönelik çalışmalar, beş yıllık hazırlanan kurum-birim stratejik planlarına yönelik çalışmalar, Bologna Sürecine yönelik çalışmalar, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğini sağlayan Erasmus v.b. gibi değişim programları kapsamında yürütülen çalışmalar gelmektedir. Belirtilen çalışmalar incelendiğinde temellerinin TKY sistemine, bu sistemin felsefe ve ilkelerine dayandığı görülmektedir. Ancak MEABD’ndaki söz konusu çalışmalara yönelik mevcut uygulamalar değerlendirilirse bu uygulamaların her eğitim kurumunda olduğu gibi bir üst yönetim biriminin isteği doğrultusunda yapıldığı, TKY sistemi, bu sistemin eğitimdeki yansımaları anlaşılmadan gerekenlerin yerine getirilmeye çalışıldığı gözlenmektedir.

Belirtilen sorunlar ve mevcut uygulamalar, müzik öğretmenliği eğitiminde günümüze kadar gelen yaklaşımlardan daha farklı ve sorunlara nitelikli bir çözüm getireceği yapılan bilimsel araştırmalar ve kurumlardaki uygulamalar ile kanıtlanmış TKY anlayışının uygulamaya geçirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bir kurumun kalite anlayışının neresinde olduğunu, hedeflenen sonuçlara ne ölçüde yaklaşıldığını, başka bir deyişle kalite sisteminin gereklerinin yerine getirip getirilmediğini değerlendiren sisteme özdeğerlendirme denilmektedir (KalDer, 2002, s:12). Kurumların, TKY uygulamalarına başlamadan önce kuvvetli/zayıf yönlerini ve iyileştirme fırsatlarını belirlemelerine olanak veren ve gerekli olan TKY programlarının belirlenmesine ve uygulanmasına olanak sağlayan özdeğerlendirme işlemini yapmaları gerekmektedir. Bu gereklilik doğrultusunda Bulut (2005) MEABD’nın özdeğerlendirmesini yapmış ve MEABD’ndaki mevcut uygulamaların personel tarafından yeterli, öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından ise orta ölçüde yeterli bulunduğu, üç grubun görüşleri arasında ise anlamlı farklılıklar olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Ancak MEABD’nda yaşanan sorunların çözümlenmesi ve MEABD’ndaki tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilerek, kurumun, yönetimin, akademik ve idari personel ile öğrencilerin niteliklerinin artırılması ve için öncelikle TKY sisteminin ve bu sistemin temel ilkelerinin bu kurumlarda

görev yapan tüm personel (yönetici, akademik ve idari personel) ve öğrenim gören öğrenciler tarafından anlaşılması gerekmektedir. Bu gereklilik sağlandıktan sonra ise TKY sisteminin bilinçli bir şekilde müzik öğretmenliği eğitimine yansıtılması ve bu sistemin söz konusu eğitimin her aşamasında adım adım titizlikle uygulanması gerekmektedir. Aksi halde MEABD’ndaki eğitim ve öğretimin nitelik açısından olumlu sonuçlar getireceği düşünülmemektedir.

2. Amaç

Araştırmada;

- Kalite, TKY, TKY’nin temel ilkeleri, amaçları, yararları, eğitimde TKY, eğitimde TKY’nin amaçları, ilkeleri, yararları, hedefleri, TKY uygulamasının eğitim kurumları, öğrenciler, öğretmenler ve yönetim açısından yararları konuları incelenerek MEABD’nda görev yapan yönetici, akademik ve idari personel ile öğrencilerin konuya yönelik bilgilendirilmelerinin sağlanması,
- MEABD’da yaşanan mevcut sorunların giderilmesine, MEABD’ndaki tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilerek, kurumun, yönetimin, akademik ve idari personel ile öğrencilerin niteliklerinin artırılmasına ve müzik öğretmenliği eğitiminde TKY uygulamalarına yönelik öneriler sunulması amaçlanmıştır.

3. Yöntem

Araştırmada betimsel yöntem kullanılmış ve veriler çeşitli Türkçe, İngilizce ve Almanca kaynaklardan ve iletişim ortamlarından belgesel tarama yöntemi ile elde edilmiştir.

4. Bulgular ve Yorum

4.1. Kalite

Kalite, 1900’lü yılların başından günümüze kadar sürekli olarak değişen ve gelişen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramın, herkes tarafından kabul edilebilir bir tanımını yapmak oldukça güçtür. Genellikle, “üstün nitelikli”, “iyi özelliklere sahip”, “pahalı” gibi anlamlarda kullanılan kalite kavramının literatürde farklı pek çok tanımı bulunmaktadır.

Keser’e göre (1999) kalite, bir ürün veya hizmetin belirlenen veya olabilecek ihtiyaçları karşılama kabiliyetine dayanan özelliklerinin toplamıdır. Doğan (2002) ise kaliteyi, istekleri karşılamak için değişmeyi göze almak ve bu konuda istekli olmak, işleri çabuk ve doğru olarak yapmak ve işleri zamanında yapmak ve programa uymak olarak tanımlamakta, kalitenin bir süreç, uzun vadeli bir yatırım ve üründe kusursuzluk arayan sistemli bir yaklaşım olduğunu belirtmektedir.

Kalite artık, rekabetin zorunlu olduğu bir ortamda hem bireylerin, hem de kurumların var olmalarının, başarılı ve refah düzeyi yüksek bir yaşam sürmelerinin olmazsa olmaz koşulu haline gelmiş bir anlayış durumundadır.

4.2. TKY

Kalite kavramının tüm özelliklerini bünyesinde barındıran ve kısaca, uygulandığı kuruluştaki tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesi (Köksal, 1998) şeklinde tanımlayabileceğimiz TKY, kurumsal amaçların istenilen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilebilmesi için bütün kaynakların ve olanakların en etkili biçimde kullanımını sağlamaya yönelik bir süreçtir.

Bu süreçte **Toplam:** grubun bütünlüğünü, üretim sürecine bütün üyelerin birlikte katılmasını; **Kalite:** üretilen ürünün/hizmetin önceden belirlenen amaç ve standartlara uygun bir biçimde ve nitelikte üretilmesini; **Yönetim:** üretilen ürünün/hizmetlerin istenilen bir yönetim ve önderlik sistemi öncülüğünde üretilmesini ifade etmektedir (Celep, 1998, s: 147).

Sims'e göre (1995) TKY, yapılan her şeyin kalitesini arttırmak için ortak bir stratejidir. Doherty (1994) ise TKY'yi, değere dayalı, insanların bütün seviyelerdeki yeteneklerinin ve düşüncelerinin bilgi yönetimli uygulamalarının, tam olarak ve yaratıcı bir şekilde kurumun sürekli gelişimine yönelik uygulanması olarak tanımlamakta ve böylelikle TKY'nin, kurumun günlük uygulamalarda nerede olduğundan, kurumun hedeflerinden nereye gidilmek istenildiği arasında bağlantı kurmaya yaradığını ifade etmektedir.

TKY, literatürde hem bir yönetim düşüncesi hem de örgütsel bir değişim olarak ifade edilen felsefe konumundadır. TKY felsefesinde üretimin son aşamasında istenmeyen, kusurlu ürünleri saptayıp ayıklamak yerine, kaliteli işlemlerle sistemin sürekli yüksek verimle işlemlerini sağlamak yatmaktadır.

TKY felsefesi, kurumlarda, sürekli gelişmeye olanak sağlayan bir ortam yaratmaktadır. Bu ortamda amaç, müşteriye memnun etmek, kurumun yapısını buna olanak sağlayacak şekilde düzenlemek ve kuruma kalite kültürünü benimsetmektir.

TKY'de hedef "ilk defada doğruyu yapmaktır". Bu nedenle müşterilerin beklediği kalite seviyesine ulaşmak için gerekli olan çalışmalar, tasarım aşamasından başlayıp, sürekli gelişme kapsamında üretim, satış ve satış sonrası hizmetlerle devam etmektedir. Ulaşılan kalite seviyesinin korunması ve daha da geliştirilebilmesi için şikayetler beklenmeden, yeni ve gelişmiş kalite arayışının devam etmesi gerekmektedir. Sürekli gelişme çabaları bu arayışa cevap vermek içindir (Şimşek, 2000, s:86).

Başarı için TKY'nin kuruluşlar içinde yaygınlaştırılması ve gerçekleştirilen kapasite seviyesinin kuruluş için değerlendirmeye alınması önemlidir (Zink, Bäuerle, 1996).

4.3. TKY'nin Temel İlkeleri

TKY ile kurumlarda istenilen başarı seviyesine ulaşabilmek için uygulanacak olan kalite programlarına, kurumun bünyesinde çalışan herkesin katılımının sağlanması, uygulamalar hakkında bu kişilerin görüşlerinin alınması ve TKY ilkelerinin kurumda çalışan herkes tarafından benimsenmesi gerekmektedir. Söz konusu TKY ilkeleri;

- Müşterinin ihtiyaç ve beklentilerine odaklanma,
- Kalite için önceden belirlenen amaçların devamlılığında ısrarlı olma,
- Bölümler arasında var olan iletişim engellerini ortadan kaldırma,
- Liderlik anlayışını tüm hizmet birimlerinde yaygınlaştırma,

- Çalışanlara, hizmet içi eğitimde devamlılık sağlama,
- Süreç iyileştirme faaliyetlerini takım çalışmaları ile yürütme,
- Kurumu bir sistem olarak ele alma, (Çoruh, 1998, s:10) şeklinde sıralanmaktadır.

4.4. TKY’nin Amaçları

TKY, tam ve doğru olarak uygulandığında, ilkeleri, kurumda en alt kademedeki çalışanlardan, en üst düzeydeki yöneticilere ve üretim sürecinde görev alan tüm çalışanlara kadar herkes tarafından benimsendiğinde bir kurumun yaşamasını sağlayan en önemli kaynak durumuna gelmektedir. Böylelikle TKY;

- Hataları önlemeyi,
- İhtiyaçlara daha etkin ve sağlıklı bir biçimde yönelebilmeyi,
- Bütün alanlarda en yüksek kalite uygulamalarına erişmeyi,
- Kaliteli uygulamalara erişilmesinde gerekli basit yaklaşımları kullanabilmeyi,
- Olumsuz etkinlikleri ve kusurlu ürün miktarını azaltmak için bütün süreçleri sürekli gözden geçirmeyi,
- Gerekli girişimleri tespit etmeyi ve uygulama kriterleri geliştirmeyi,
- Rakiplerini tam ve detaylı olarak anlayıp tanımayı ve etkili yarışmayı geliştirmeyi,
- Sorunların çözümünde ekip yaklaşımını benimsemeyi,
- Müşteri ile etkin iletişim yolları bulmayı,
- Ürünleri geliştirmek için süreçleri sürekli gözden geçirmeyi,
- Müşteri isteklerini en iyi şekilde karşılamak ve maliyetleri düşürmeyi,
- Müşteri isteklerindeki farklılığı göz önünde bulundurmamayı,
- Kaliteli, katılımcı, yaratıcı ve sürekli işgücünü sağlamayı,
- Kaliteyi örgütün bütün bölümleri ve bütün elemanlarının yardımlarıyla sağlamayı,
- Sıfır hatalı üretime önem vermeyi ve güvenli, çekici bir vizyon oluşturmayı amaçlamaktadır (Doğan, 2002, s:18-19).

4.5. TKY’nin Yararları

TKY, kurumun rekabet gücünü arttırabilmesi için en önemli yaklaşımlardan biridir. Küreselleşme ile sertleşen rekabet koşullarında işletmeye sağladığı yararlar;

- Mal ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi,
- Müşteri tatmininin artması,
- Kaynak israfının azalması,

- Ürün geliştirme süresinin kısalması,
- Verimliliğin artması,
- Pazar talebinin karşılanmasında esnekliğin artması,
- Süreç içi işlem sayısının azalması,
- Müşteriye hizmet ve mal teslim sürelerinin kısalması,
- İşçi işveren ilişkilerinin düzeltilmesi, (Yıldırım, 2002, s:66-67) şeklinde sıralanmaktadır.

4.6. Eğitimde TKY

Günümüzde eğitim alanında daha iyiye varmak için birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların başarılı olabilmesi, sistemli, çağdaş ve bireyler ile toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte uygulamaların yapılmasına bağlıdır. Bu uygulamaların başında eğitimde kalite **çalışmaları gelmektedir ve bu konunun önemi** gün geçtikçe artmaktadır.

Köksal'ın (1998) kısaca, uygulandığı kuruluşlarda tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesi şeklinde tanımladığı TKY, çok farklı alanlarda uygulanan ve eğitim alanında da uygulanması ile eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getireceği düşünülen bir yönetim sistemidir.

Eğitim tanım olarak, bireyde istenilen davranış değişikliğinin oluşturulma sürecidir. Bu değişim süreci toplam kalite ile gelişme ve iyileştirme anlamında bir değişime dönüşmektedir. Bu nedenle eğitimde kalite yönetimi anlayışının uygulanmaya başlaması eğitim hizmetlerinin verimliliğini olumlu yönde etkilemektedir.

Eğitimde toplam kalite kavramı 1980'li yılların sonunda daha çok duyulmaya ve uygulanmaya başlamıştır. Eğitimde TKY'nin değerini arttırmaya yönelik öncü sayılabilecek düzenleme çalışmaları ilk olarak Amerika'daki ve İngiltere'deki bazı devlet okullarında başlatılmıştır. Amerika'daki çalışmalar daha önce olmakla birlikte, her iki ülkede de bu konuya olan ilgi çalışmalar 1990 ve sonrasında artmıştır.

Günümüzde Amerika'daki pek çok üniversitede TKY uygulanmaktadır. Bu uygulamayı yapan üniversiteler arasında, Michigan Üniversitesi, Samford Üniversitesi, Miami Üniversitesi ve Uluslararası Filorida Üniversitesi gibi tanınmış üniversiteler bulunmaktadır (Sims, 1995, s:8).

Kalite ile ilgili fikirlerin çoğunluğu, özellikle yüksek öğretimde oldukça iyi bir şekilde geliştirilmiş ve eğitimde kalite kavramları giderek artan bir biçimde araştırılmaya ve uygulanmaya başlamıştır (Ensari, 2003, s:20-21).

Temel'e göre (1999) eğitimde kalite, eğitim sisteminin beğenilmesi, kusursuzluğu, insanların yenilikleri izleyebilme bilgi ve becerisine sahip olması, kısaca, bu davranışları gösteren bireylerin yetiştirilmesi anlamlarına gelmektedir.

Kirişçi'ye göre (2004) eğitimde kalite ise, müşterinin (öğrenci, veli, toplum) mevcut ve gelecekteki beklentilerini zamanında ve ekonomik olarak karşılamak amacıyla, tüm çalışanların (öğrenci, veli, öğretmen, yönetim, yerel ve merkezi yönetimler v.b) katılımı ile eğitim-öğretim faaliyetlerinin sürekli geliştirilmesi ve yenilenmesini öngören bir yönetim anlayışıdır.

Bu görüşler doğrultusunda eğitimde kalite, doğru eğitimin, doğru zamanda, doğru kişilere, doğru mekanda, doğru eğitimlerle verilmesiyle gerçekleşen, insan kaynaklarının, fiziksel kaynakların,

öğrenci hizmetlerinin, sosyal ve kültürel çevrenin, eğitim teknolojisinin, öğrenci, okul, sektör işbirliğinin, eğitim yönetiminin ve eğitim programının, kalite-zenginlik dengesi ile kalitesi yükseltilebilen bir yönetim sistem olarak tanımlanabilir (Kirişçi, 2004, s:2).

Eğitim kurumlarının iyileştirilmesi için gerekli olan yapı kurulurken, temele oturtulması gereken üç yapıtaşı bulunmaktadır. Bunlar;

- Suçlamaları kesmek için istek ve destek,
- Açık ve net amaçlar,
- İyileşme tanımında hem fikir olmaktır (Jenkins, 1998, s:44).

TKY’nin eğitim kurumlarında uygulanabilmesi için öncelikle üst yöneticilerin TKY’yi benimsemeleri ve uygulamaya destek vermeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, eğitimde üst yönetici olarak kabul edilen okul yöneticisinin, eğitim sürecinin iyileştirilmesi için sürekli çalışması, katılımcı bir yönetim anlayışına sahip olması ve bu yönde çalışmalar yapması, yönetim alanında uzmanlaşmış olması ve çalışanların başarı oranını yükseltecek olanaklar sunması beklenmektedir. Ayrıca okul yöneticilerinin, çalışma arkadaşlarına güven duymaları ve kalite uygulamaları konusunda bazı yetkilerini onlara devretmeleri gerekmektedir.

4.7. Eğitimde TKY’nin Amaçları

Bir eğitim kurumunun ulaşmak istediği en önemli amaç, güçlü ve kendini yaşam boyu öğrenmeye hazırlanmış, topluma katkıda bulunacak yeterli bilgi ve beceriye sahip iyi eğitilmiş öğrenciler yetiştirmektir. Bu bağlamda eğitimde TKY’nin amaçları;

- Ülkenin ihtiyaç duyduğu elemanları yetiştirmek,
- Bu elemanları ihtiyaç duyulduğu zamanda yetiştirmek,
- Özellikle de eğitimde esnekliği hedefleyerek, israfı önlemek ve kaliteyi artırmak,
- Eğitimin yeterli ve uygun sürelerde en düşük maliyetle yapılmasını sağlamak,
- Moral ve verimliliği arttırmak (Tübitak, 1996, s:65-66) şeklinde sıralanabilir.

4.8. Eğitimde TKY’nin İlkeleri

Eğitim kurumlarının eğitimde TKY uygulamalarını başlatmaları, bu uygulamalarını başarıyla sürdürmeleri ve başarılı uygulamalarıyla diğer eğitim kurumlarına örnek olabilmeleri, eğitimde TKY ilkelerinin eğitim kurumlarının tüm çalışanları tarafından benimsenmesine bağlıdır. Bu ilkeler;

- Toplumun beklentilerine uygun hedeflerin belirlenmesi,
- Belirlenen hedefe ilk seferde ulaşılması,
- Hedeflere ulaşma düzeyinin ölçülmesi,
- Gelişmeleri takip etmenin ilke edinilmesi,
- Nitelikli eğitime önem verilmesi,
- Etkin bir iletişim ağı kurulması,

- Ekip çalışmasına önem verilmesi,
- Demokratik bir yönetim sistemi kurulması,

şeklinde sıralanmaktadır.

Belirtilen ilkeler doğrultusunda yürütülecek olan eğitimde kalite uygulamaları;

- Eğitim kurumunun sistematik ve gerçek analizine izin vermektedir,
- Eğitim kurumunda planlı ve kontrollü değişiklikler yapılmasına olanak sağlamaktadır,
- Eğitim kurumunun kalite uygulamalarındaki becerisini belgelendirmektedir,
- Eğitim kurumlarının bu yöntemi tanımlarını sağlamaktadır,
- Eğitim kurumunda öğrenim görenleri içine dahil ederek kalite için öğrenciye yönelik sorumluluk bilincini arttırmaktadır (Wellhöfer, Rothgang, 2000, s:4).

4.9. Eğitimde TKY'nin Yararları

Eğitimde kaliteyi benimseyen ve kalite yönetimi sistemlerinin sunduğu olanaklardan yararlanan eğitim kurumlarında TKY uygulamalarının gerçekleştirilmesinin eğitim kurumlarına sağlayacağı birçok yarar bulunmaktadır. Bu yararlar;

- Eğitimde zaman israfının önlenmesi,
- Eğitimde kalitenin artırılması,
- Bakımlı binalar ve çevrenin oluşması,
- Başarılı öğretim üyelerinin alınması,
- Moral ve verimliliğin artırılması,
- Başarı oranının yükselmesi,
- Ailelerden, sanayiden ve toplumdan destek sağlanması,
- Kaynakların etkin kullanımı ve artırılması,
- Sürekli iyileştirme ve gelişimi, özetle parlak bir geleceğin sağlanmasıdır (Tübitak, 1996, s:71).

4.10. Eğitimde TKY'nin Hedefleri

Şimşek'e göre (2000) eğitim kurumları TKY'yi benimsedikleri zaman eğitimdeki faaliyetlerinde;

- Müşteri (öğrenci) odaklı olmayı,
- Müfredatların hazırlanmasında öğrenci, veliler, öğretmenler ve diğer kurum temsilcilerinin katılımını sağlamayı,
- Çağdaş değerlendirme ve ölçme yöntemlerini geliştirmeyi,
- Uygulamalı eğitime ağırlık vermeyi,

- Öğrenme süreçlerinin denetimine öğrencilerin katılımını sağlamayı,
- İç ve dış müşteri beklentilerini karşılamayı,
- Gönüllü katılımcı grupların oluşturulmasına ağırlık vermeyi, hedeflemelidirler.

4.11. TKY Uygulamasının Eğitim Kurumları Açısından Yararları

Eğitim alanında daha mükemmeli yakalayabilmek için TKY’den yararlanan eğitim kurumları, bu uygulamanın pek çok yararlarını görmektedirler. Bu yararlar;

- Toplumun beklentilerine uygun hedeflerin belirlenmesi,
- Belirlenen hedefe ilk seferde ulaşılması,
- Hedeflere ulaşılma düzeyinin ölçülmesi,
- Gelişmeleri takip etmenin ilke edinilmesi,
- Nitelikli eğitime önem verilmesi,
- Etkin bir iletişim ağı kurulması,
- Okulda ekip çalışmasına önem verilmesi,
- Okulda motivasyonun sağlanması,
- Demokratik bir yönetim sisteminin kurulmasıdır (Demirkaya, 2001, s:6).

4.12. TKY Uygulamasının Öğrenciler Açısından Yararları

TKY uygulamasına geçen eğitim kurumlarında okuyan öğrencilerin bu uygulamalardan kazandıkları yararlar bulunmaktadır. Bu yararlar;

- Takım çalışmasını öğrenmeleri,
- Sorumluluk kazanmalarının sağlanması,
- Gerçek hayatta yararlı olacak kavramların öğrenilmesi,
- Kendilerini daha güçlü hissetmelerinin sağlanması,
- Sürekli iyileşmeyi öğrenmeleridir.

4.13. TKY Uygulamasının Öğretmen Açısından Yararları

TKY uygulamasına geçen eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin de bu uygulamalardan kazandıkları farklı yararlar bulunmaktadır. Bu yararlar;

- Öğrenmede öğrenci sorumluluğunun artırılması,
- Öğrencilerin başarısı için çalışmaları,
- Sınıf disiplininin iyileştirilmesine olanak sağlaması,
- Öğretmen, öğrenci ilişkisinin iyileştirilmesine katkı sağlaması,

- Öğrencilerin motivasyonlarının artırılmasının gerçekleştirilmesi,
- Öğretmen stresinin azaltılmasında etkili olmasıdır.

4.14. TKY Uygulamasının Yönetim Açısından Yararları

TKY uygulamasına geçen eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bu uygulamalardan kazandıkları pek çok yararlar bulunmaktadır. Bu yararlar;

- İlköğretimde ve yüksek öğretimde merkeziyetçilikten uzaklaşılması,
- Her eğitim kurumunun sorunlarını kendisinin çözebilmesine olanak sağlaması,
- Eğitim kurumları arasında bilgi aktarımı konusunda koordinasyonun daha kolay sağlanması,
- Eğitim kurumlarının çözülemeyen sorunlarının azalması,
- Eğitim kurumlarının iyileştirilmesini ve eğitim ile ilgili daha çok araştırma yapılmasının sağlanması,
- Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre daha kısa zamanda uygulamaya geçilebilmesi,
- Sorunlara çözüm için öneriler geliştirilmesi ve gelişmiş takımların bu araştırma ve koordinasyona katkıda bulunmaları,
- Kurumdaki sorumlulukları paylaşan öğretmenlerin kendi katkılarının da göz önünde bulundurulduğunu görüp çalışma isteklerinin artması,
- Her türlü savurganlığın (elektrik, kağıt, araç-gereç v.b.) önüne geçilmesi,
- Çalışma yükleri, sorumlulukları, çalışma süreleri ve verimlilikleri konusunda takdir alan öğretmenlerin bulundukları kurumda daha uzun vadeli çalışma istekleri ve yenileşmeye katılımlarının artması,
- Öğrencilerin okulun problemleri ile ilgili çalışmalara katılması ve kendilerince de paylaşılan sorunlarının çözümünde yer almalarıdır (Yıldırım, 2002, s:92-94).

5. Sonuçlar

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler, insanların ve toplumun değişen beklentileri ve istekleri, her türlü kurumu, hizmetlerinde daha iyiye ulaşmak için farklı çalışmalar yapmaya yöneltmektedir. Bu çalışmalar içinde son yıllarda en çok duyulan ve dikkat çeken, TKY'ni temel alan çalışmalardır. Kurumlar, bu çalışmalarla, TKY felsefesini anlamaya çalışmakta ve bu felsefenin ilkeleri doğrultusunda kendi çalışmalarına yön vermektedirler.

Kısaca, uygulandığı kuruluşlarda tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesi şeklindeki tanımla çok farklı alanlarda uygulanan kalite anlayışının, eğitim alanında da uygulanması, eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmektedir.

TKY artık, rekabetin zorunlu olduğu bir ortamda hem bireylerin, hem de kurumların var olmalarının, başarılı ve refah düzeyi yüksek bir yaşam sürmelerinin olmazsa olmaz koşulu haline gelmiş bir anlayış durumundadır.

MEABD’da yaşanan sorunların giderilmesi ve MEABD’ndaki tüm faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilerek, kurumun, yönetimin, akademik ve idari personel ile öğrencilerin niteliklerinin arttırılabilmesi için TKY sisteminin ve bu sistemin temel ilkelerinin bilinçli bir şekilde müzik öğretmenliği eğitimine yansıtılması gerekmektedir. Bu gereklilik doğrultusunda MEABD’nda bilinçli yapılacak TKY uygulamaları nitelikli müzik öğretmeni yetiştirilmesine olumlu katkılar sağlayacaktır.

6. Öneriler

MEABD’ndaki yöneticilerin, akademik ve idari personel ile öğrencilerin TKY sistemini ve bu sistemin temel ilkelerini anlayıp özümseyebilmelerine yönelik bilgilendirici kurslar, seminerler düzenlenmesi ve MEABD’nda, kalite uygulamalarının başlatılmasını, yürütülmesini ve geliştirilmesini sağlayacak çalışmaların planlanmasına katkıda bulunmak amacıyla, **MEABD’NDA TKY UYGULAMA MODELİ**’nin hayata geçirilmesi önerilmektedir.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MEABD'NDA TKY UYGULAMA MODELİ *

1. BASAMAK MEABD KALİTE ARAŞTIRMA MERKEZİNİN KURULMASI
2. BASAMAK MEABD HİZMET İÇİ KALİTE EĞİTİM MERKEZİNİN KURULMASI
3. BASAMAK MEABD KALİTE GELİŞTİRME KURULUNUN OLUŞTURULMASI
4. BASAMAK MEABD KALİTE GELİŞTİRME EKİPLERİNİN KURULMASI
5. BASAMAK MEABD KALİTE DEĞERLENDİRME EKİBİNİN OLUŞTURULMASI
6. BASAMAK MEABD'NIN ÖZDEĞERLENDİRMESİ MEABD'nın Girdi Analizi • Öğrenci Kalitesi Analizi • Öğretmen Kalitesi Analizi • Yönetici Kalitesi Analizi • Maddi Olanak Yeterlilik Analizi • Fiziki Ortam Yeterlilik Analizi • Araç-Gereç Yeterlilik Analizi MEABD'nın Süreç Analizi • Eğitim-Öğretim Süreç Analizi • Yönetim Süreç Analizi • Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Süreç Analizi • Çalışanların Başarılarını Değerlendirme Süreç Analizi MEABD'nın Çıktı Analizi • Mezun Öğrenci Memnuniyet Analizi • Personel Memnuniyet Analizi • Toplum Memnuniyet Analizi • Devlet Memnuniyet Analizi
7. BASAMAK MEABD KALİTE PLANLAMASI • MEABD'nın Uzun Vadeli Stratejik Kalite Planlaması • MEABD'nın Orta Vadeli Kalite Planlaması • MEABD'nın Kısa Vadeli Kalite Planlaması
8. BASAMAK MEABD KALİTE PLANININ UYGULANMASI
9. BASAMAK KALİTE PLANININ UYGULANMASI SONUNDA MEABD'NIN ÖZDEĞERLENDİRMESİ
10. BASAMAK MEABD KALİTE PLANININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE GEREKLİ İYİLEŞTİRMELERİN YAPILMASI
11. BASAMAK GEREKLİ İYİLEŞTİRMELER YAPILAN MEABD KALİTE PLANININ UYGULANMASI

*Bu model Hasan Ali YILDIRIM'ın (2000, s:108) ilköğretim ve ortaöğretim kurumları için geliştirdiği TKY uygulama modeli süreci temel alınarak oluşturulmuştur.

KAYNAKLAR

- Bulut, D. (2005). *Türkiye’deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının Kalite Kriterleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (EFQM Modeli)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Celep, C. (1998). *Okul Yönetiminde TKY*. Yüksek Öğretimde TKY Prensiplerinin Uygulanması Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: Haberal Vakfı Yayınları.
- Çoruh, M. (1998). *Yüksek Öğretimde TKY Nasıl Başarılı Olur?*. Yüksek Öğretimde TKY Prensiplerinin Uygulanması Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: Haberal Vakfı Yayınları.
- Demirkaya, D. (2001). *Eğitimde TKY*. Eğitim Teknolojisi Formatörleri Semineri. İZMİR: <http://adana.meb.gov.tr>.
- Doğan, E. (2002). *Eğitimde TKY*. Ankara: Academyplus Yayınevi.
- Doherty, D. G. (1994). *Developing Quality Systems In Education*. Newyork: Kluwer Academic Publishers.
- Ensari, H. (2003). *21. Yüzyıl Okulları İçin TKY*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Jenkins, L. (1998). *Deming İlkelerini Uygulayarak Sınıflarda Öğrenmenin İyileştirilmesi*. İstanbul: KalDer.
- KalDer. (2002). *Eğitim Kurumları İçin TKY ve Özdeğerlendirme*. İstanbul: KalDer Yayınları No: 32.
- Keser, K. (1999). *ISO 9000*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Kirişçi, M. (2004). *Eğitimde Toplam Kalite Üzerine*. www.sitetky.com.
- Köksal, H. (1998). *Kalite Okullarına Geçişte TKY*. İstanbul: Dünya Yayıncılık.
- Nacakçı, Z. (2004). *Eğitimde TKY Felsefesinin Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Gerekliliği*. Milli Eğitim Dergisi. Sayı 164. Ankara.
- Sağır, T. (2002). *Müzik Eğitiminde Toplam Kalite Uygulamaları*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 22. Sayı 2. Ankara.
- Sağır, T. (2002). *Kalite Müzik Eğitimi İlişkisi ve Kaliteli Müzik Eğitimi*. Sanat Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı. Ankara.
- Sims. J. S. & Sims. R. R. (1995). *Total Quality Management In Higher Education*, London: Praeger Publishers.
- Şentürk, N. (2000). *Türkiye’de Musiki Muallimden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Süreci*. Gazi Ü. GEF Dergisi. Cilt 20. Sayı 3. Ankara.
- Şimşek, M. (2000). *Sorularla TKY ve Kalite Güvence Sistemleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

- Töreyin, A. M. (2004). *Türkiye’de XXI. Yüzyıl Koşullarına Göre Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Yapılması Gereken Değişiklikler ve Bir Model Önerisi*. 1924-2004 Musiki Muallimden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildiri Kitabı. Isparta.
- Tübitak. (1996). *Yüksek Öğretimde Kalite Yönetimi Alt Grubu Raporu*. Ankara: Tübitak Yayınları.
- Wellhöfer, P. R. & Rothgang G.W. (2000). *Evaluation in der Hochschule*. Nürnberg.
- Yıldırım, H. A.(2002). *Eğitimde TKY*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Zink, K. J. & Bäuerle, T. (1996). *Total Quality Management: Das Europäische Model*. Deutschland.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ